

Arbejdsudvalg, bestaaende af Kammerherre Lensbaron Hans Rosenkrantz, Hofjægermester Baron H. Berner-Schilden-Holsten og Kammerherre Baron J. Wedell-Neergaard.

Det praktiske Arbejde har Kommissionen paabegyndt i Løbet af 1924.

Axel Linvald.

Af den store *Christianias Historie*, som i Anledning af Byens 300-aarige Jubilæum udgives af Christiania Kommune (i Hovedkommission hos J. W. Cappelen) er 1924 udkommet et mægtigt 4. Bind omhandlende Byens Historie 1814—77 og forfattet af S. C. H a m m e r. Det foreliggende Bind skildrer i livlige Træk Byens Udvikling som norsk Hovedstad og gør ikke alene Rede for den egentlige kommunale Udvikling med dens store Mærkepæle, Vedtagelsen af Formandsskabsloven 1837 og Byudvidelsen 1877, men behandler ogsaa Byens Stilling i norsk indre Politik og forklarer dens Holdning overfor den nationale og kulturelle Udvikling. Særlig iøjnefaldende er Brydningerne mellem Smaabyens loyale Følelser overfor Dynastiet, den norske Selvstændighedstrang og Misfornøjelsen med Unionen. Med særlig Interesse vil en Dansker læse Beretningen om Borgerskabets Stilling til Skandinavismen. Ved Siden af behandles udførligt Byens Vækst og topografiske Udvikling og dens sociale Forhold, som oftest prægede af gode økonomiske Kaar i Overklassen, fattige og fortrykte Forhold i Underklassen. Særlig viser Forfatteren Blik for Embedsstandens og Handelspatriciatets indbyrdes Stilling og giver livlige Billeder af det daglige Liv som af Fester og Glanspunkterne i Byens Historie. Mere end det ellers er almindeligt i historiske Fremstillinger har Forfatteren med Flid og ogsaa med Udbytte gennemplojet Datidens Aviser og derfra hentet mangfoldige Træk og Øjebliksbilleder. Derimod skorter det ham paa Overlegenhed i Behandlingen og Evne til at fastholde Hovedlinjerne i den politiske og økonomiske Udvikling.

Forlaget har givet Værket en pragtfuld Udstyrelse med ikke mindre end 230 Billeder, Gengivelser af Prospekter fra det gamle Christiania, samtidige Billeder af Begivenheder i Byens Historie etc.

Ax. L.

Spørgsmaalet om Vinlandsrejserne er i G. M. Gathorne-Hardys Bog fra 1921: *The Norse Discoverers of America. The Wineland Sagas Translated and Discussed* taget op til en grundig og alsidig Behandling. Forfatteren viser sig at være godt inde i Litteraturen, som han benytter selvstændigt og med Kritik. Han giver en fortræffelig Oversigt over de foreliggende Proble-

mer og yder sit eget Bidrag til deres Løsning. Hans Hovedstandpunkt er, at man bliver nødt til at tage mere Hensyn til Flatøbogens Beretning om Vinlandsrejserne, end man siden Gustav Storm har gjort. Han kritiserer skarpt Steensbys Bog om Vinlandsrejserne, særlig hans Hovedresultat, at Vinland skulde være at søge ved St. Lawrencefloden. De sidste Decenniers Forskning har overvejende fulgt Storm i alt væsentligt, og man er for Tiden mest tilbøjelig til at identificere Vinland med Nova Scotia, medens Helluland skulde være det nordøstlige Labrador, Markland det sydøstlige Labrador (efter Storm Newfoundland), Furðustrandir Labradors Sydkyst, vest for Cape Whittle (Steensby), og Straumfjorden Chaleur Bay. Men ifølge Forf. maa man søge Furðustrandir paa Ny Englands Kyst, Kjalarnes skulde saa være Cape Cod, Straumey Fishers Island, Straumfjord Long Island Sound og Hóp Hudsonflodens Munding, der noget ovenfor Udløbet udvider sig og bliver saa bred, at den af og til af de første Opdagere af disse Egne bliver omtalt som en Sø i Forbindelse med Havet (netop Betydningen af hóp). Skildringen af denne Egn i de gamle islandske Beretninger stemmer forøvrigt paa den mærkeligste Maade med de første europæiske Skildringer fra disse Egne i det 16. Aarh., baade hvad Naturforhold og Klima angaar (den vilde Vin, det vildtvoksende Korn osv.). Afgørende Bevis for sine Paastande kan Forf. if. Sagens Natur ikke give, men der er overordentlig meget, der taler for dem, og i og for sig er det mere sandsynligt at søge Vinland sydligere end Nova Scotia. Det maa beklages, at Forf. ikke har udstyret sin Bog rigeligere med Kort — hans Skitser er altfor summariske og skematiske. Hans Behandling af islandske Navne er ikke altid helt korrekt, saal. bruges Genitiven Glaumbæjar som Nominativ S. 72. Hans Oversættelser er i Reglen gode, der findes dog enkelte Misforstaaelser, men Forf.s kritiske Sands hjælper ham af og til til at finde det rigtige til Trods for, at han har misforstaaet Teksten. — I Bogens Fortale har Forf. en Del fortræffelige Bemærkninger om engelske Sagaoversættelser, og dadler skarpt det antikverede og svulstige Sprog, som ofte anvendes i disse, og som virker saa frastødende paa enhver, der kender Originalernes Enkelthed og Naturlighed. Alt i alt er Værket en fortræffelig Bog, præget af solid Lærdom og kritisk Sands, og uagtet man ikke kan vente, at Forf.s Teorier vil blive almindelig anerkendte førend maaske om lang Tid, saa er dog dette Værk af den Art, at ingen der skriver om dette Emne vil kunne undlade at tage Hensyn til dets Meninger. *Sigfús Blöndal.*